

Zakład Patologii i Diagnostyki Laboratoryjnej

Centrum Onkologii – Instytut, im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa
Tel. 22 546 27 26, e-mail: patologia@coi.waw.pl

Transport materiału do badań patomorfologicznych

1. Zasady transportu materiału do badań patomorfologicznych z jednostki zewnętrznej.

- 1.1. Transport materiału do badań patomorfologicznych może być przeprowadzany jedynie przez przeszkolone, wyznaczone do tego celu osoby lub samego pacjenta w przypadku badań odpłatnych.
- 1.2. Opcjonalnie dopuszcza się dostarczanie materiału za pośrednictwem placówki świadczącej usługi pocztowe lub firmy kurierskiej z zastrzeżeniem spełnienia poniżej wymienionych wymogów.
- 1.3. Materiał kierowany do Zakładu Patologii i Diagnostyki Laboratoryjnej w celu wykonania badania patomorfologicznego należy dostarczyć do:
 - a) Punktu Rejestracji/Punktu Przyjęć PTP ZPiDL (materiał do badań śródoperacyjnych, histopatologicznych, z wykorzystaniem metody cell block),
 - b) Punktu Rejestracji/Punktu Przyjęć PTP ZPiDL znajdującym się na I piętrze w budynku CPN (materiał do badań cytologii klinicznej oraz konsultacyjnych-cytologia),
 - c) Sekretariatu Konsultacyjnego ZPiDL (materiał do badań konsultacyjnych-histopatologia),
 - d) Pracowni Patologii Narządowej Nowotworów ZPiDL w lokalizacji przy ul. Wawelskiej 15 (materiał do badań śródoperacyjnych, histopatologicznych, cytologii klinicznej, konsultacyjnych kierowanych bezpośrednio do badania z komórek organizacyjnych lokalizacji przy ul. Wawelskiej 15) w dni powszednie w godzinach 7.30 – 15.05.
- 1.4. Do transportu **materiału do badania śródoperacyjnego „INTRA”** wymagane są trzy opakowania transportowe:
 - a) opakowanie pierwotne zawierające pobrany świeży materiał śródoperacyjny. Opakowanie powinno być szczelnym naczyniem wykonanym z plastikowego lub nietłukącego się tworzywa sztucznego,
 - b) opakowanie pośrednie np. plastikowa folia/koszulka - opakowanie stanowi dodatkowe zabezpieczenie opakowania pierwotnego podczas transportu,
 - c) opakowanie zewnętrzne, szczelnie zamknięte i termo-izolowane o temperaturze w zakresie 2°C-8°C np. lodówka transportowa oznakowana w widoczny sposób jako „MATERIAŁ ZAKAŻNY”. W opakowaniu zewnętrznym należy umieścić odpowiednio zabezpieczony termometr umożliwiający odczyt temperatury.
 - d) Materiał powinien być dostarczony niezwłocznie po pobraniu, **czas maksymalnie 30 min od momentu pobrania materiału, temperatura transportu powinna wynosić 2°C-8°C.**
 - e) Materiał należy dostarczyć do godziny 14.30, w miarę możliwości po uprzednim zgłoszeniu telefonicznym (22) 546 23 69 lub (22) 570 92 02 w przypadku PPNN ZPiDL lokalizacja przy ul. Wawelskiej 15.
- 1.5. Do transportu **materiału do badania histopatologicznego** wymagane są trzy opakowania transportowe:
 - a) opakowanie pierwotne zawierające pobrany materiał tkankowy zabezpieczony w odpowiednim płynie utrwalającym. Opakowanie powinno być szczelnym naczyniem wykonanym z plastikowego lub nietłukącego się tworzywa sztucznego,
 - b) opakowanie pośrednie np. plastikowa folia/koszulka, tekturowe/plastikowe opakowanie/pudełko. Opakowanie stanowi dodatkowe zabezpieczenie podczas transportu. Pomiędzy opakowaniem pierwotnym a pośrednim należy umieścić materiał absorbujący w postaci ligniny lub waty w ilości zabezpieczającej wchłonięcie płynu utrwalającego w przypadku uszkodzenia opakowania pierwotnego,
 - c) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte oznakowane w sposób widoczny jako „MATERIAŁ ZAKAŻNY”.
 - d) Materiał powinien być **transportowany w temperaturze pokojowej (15°C-25°C), czas nie powinien przekraczać 24 godzin od momentu pobrania materiału.**
- 1.6. Do transportu **materiału do badania cytologicznego** wymagane są trzy opakowania transportowe:

Zakład Patologii i Diagnostyki Laboratoryjnej

Centrum Onkologii – Instytut, im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa
Tel. 22 546 27 26, e-mail: patologia@coi.waw.pl

Transport materiału do badań patomorfologicznych

- a) opakowanie pierwotne zawierające materiał cytologiczny;
 - w przypadku świeżego materiału cytologicznego opakowanie powinno być szczelnym naczyniem wykonanym z plastikowego lub nietłukącego się tworzywa sztucznego np. probówka/moczówka/strzykawka,
 - w przypadku preparatów z utwralonym rozmazem cytologicznym opakowanie powinno być specjalnym, plastikowym pudełkiem transportowym na szkiełka mikroskopowe lub naczyniem umożliwiającym transport w utwralaczu,
 - b) opakowanie pośrednie np. plastikowa folia/koszulka, tekturowe/plastikowe opakowanie/pudełko. Opakowanie stanowi dodatkowe zabezpieczenie opakowania pierwotnego podczas transportu,
 - c) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte oznakowane w sposób widoczny jako „MATERIAŁ ZAKAZNY”.
 - d) Materiał powinien być **transportowany w temperaturze pokojowej (15°C-25°C), czas nie powinien przekraczać 24 godzin od momentu pobrania materiału,**
 - e) **UWAGA!** Płyn mózgowo-rdzeniowy należy dostarczyć do ZPiDL w **temperaturze pokojowej (15°C-25°C)** w możliwie jak najkrótszym czasie **max. do 30 minut od chwili pobrania materiału.**
 - f) **UWAGA!** Świeży materiał cytologiczny transportujemy w **temperaturze w zakresie 2°C-8°C.** W opakowaniu zewnętrznym należy umieścić odpowiednio zabezpieczony termometr umożliwiający odczyt temperatury.
- 1.7. Do transportu **materiału do badań konsultacyjnych** wymagane są trzy opakowania transportowe:
- a) opakowanie pierwotne zawierające materiał konsultacyjny:
 - w przypadku bloczków parafinowych z zatopionym materiałem tkankowym opakowaniem powinna być koperta (np. bąbelkowa) lub tekturowe pudełko (np. pudełko po szkiełkach mikroskopowych),
 - w przypadku preparatów histopatologicznych i cytologicznych opakowaniem pierwotnym jest specjalne, plastikowe pudełko transportowe dedykowane do transportu i magazynowania szkiełek mikroskopowych. Dopuszczalne jest aby opakowaniem pierwotnym było tekturowe pudełko (np. pudełko po szkiełkach mikroskopowych) w przypadku zabezpieczenia i oddzielenia np. gazikiem transportowanych w nim preparatów,
 - b) opakowanie pośrednie np. plastikowa folia/koszulka, tekturowe/plastikowe opakowanie/pudełko. Opakowanie stanowi dodatkowe zabezpieczenie opakowania pierwotnego podczas transportu,
 - c) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte.
 - d) Czas transportu nie wpływa na właściwości materiału.
 - e) Materiał należy transportować unikając wstrząsów, zgniecenia oraz nasłonecznienia i przegrzania.
- 1.8. Wraz z materiałem do badań patomorfologicznych należy dostarczyć prawidłowo wypełnione Skierowanie zgodne z aktualnymi przepisami prawnymi. W celu zabezpieczenia dokumentację należy zapakować w plastikową koszulkę biurową i umieścić w transportowym opakowaniu zewnętrznym (nie należy umieszczać dokumentacji w opakowaniu pośrednim).
- 1.9. Osoba transportująca materiał zobowiązana jest do wypakowania i rozłożenia materiałów zgodnie z załączonymi skierowaniami w obecności wyznaczonego i przeszkolonego pracownika ZPiDL. **Niedopuszczalne jest pozostawienie materiału bez wiedzy pracownika ZPiDL.**
- 1.10. Osoba transportująca materiał do badań patomorfologicznych spoza budynku COI powinna być zaopatrzona:
- a) w ochronne rękawice jednorazowego użytku,
 - b) środek do dezynfekcji na bazie aktywnego chloru,
 - c) materiał absorbujący w postaci ligniny lub waty,
 - d) dodatkowy suchy i szczelny pojemnik transportowy oraz pojemnik/worek na odpady medyczne.

Zakład Patologii i Diagnostyki Laboratoryjnej

Centrum Onkologii – Instytut, im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa
Tel. 22 546 27 26, e-mail: patologia@coi.waw.pl

Transport materiału do badań patomorfologicznych

- 1.11. W przypadku uszkodzenia/otwarcia pierwotnego opakowania transportowego oraz wydostania się płynu utrwalającego i/lub materiału do badania patomorfologicznego należy:
 - a) włożyć jednorazowe rękawice ochronne,
 - b) delikatnie zebrać materiał biologiczny który wydostał się z pojemnika transportowego i ponownie umieścić we właściwym pierwotnym pojemniku transportowym (w przypadku otwarcia) lub zabezpieczyć w dodatkowym pojemniku transportowym (w przypadku uszkodzenia),
 - c) przykryć powstałą plamę organiczną materiałem absorbującym w postaci ligniny lub waty, po zaabsorbowaniu umieścić w pojemniku/worku na odpady medyczne,
 - d) skażoną powierzchnię spryskać odpowiednim preparatem do dezynfekcji na bazie aktywnego chloru,
 - e) jak najszybciej dostarczyć uszkodzony pojemnik do ZPiDL w celu zabezpieczenia materiału,
 - f) opisać pracownikowi ZPiDL odpowiedzialnemu za przyjęcie materiału zaistniałą sytuację, wspólnie wypełnić *Formularz zdarzenia – uszkodzenie pojemnika z materiałem biologicznym*,
 - g) poinformować telefonicznie lekarza kierującego materiał na badanie o zaistniałym zdarzeniu, przekazać kopię *Formularz zdarzenia – uszkodzenie pojemnika z materiałem biologicznym*.

2. **Zasady transportu materiału do badań patomorfologicznych z komórek /jednostek organizacyjnych COI.**
 - 2.1. Transport materiału do badań patomorfologicznych może być przeprowadzany przez przeszkolony i wyznaczony do tego celu personel medyczny Kliniki/Oddziału/Zakładu/BO z zachowaniem niezbędnych środków ostrożności dotyczących transportu materiału potencjalnie zakaźnego zgodnie z obowiązującymi na terenie COI przepisami wewnętrznymi.
 - 2.2. Materiał kierowany do ZPiDL w celu wykonania badania patomorfologicznego należy dostarczyć do:
 - a) Punktu Rejestracji/Punktu Przyjęć PTP ZPiDL (materiał do badań śródoperacyjnych, histopatologicznych, z wykorzystaniem metody cell block),
 - b) Punktu Rejestracji/Punktu Przyjęć PTP ZPiDL znajdującym się na I piętrze w budynku CPN (materiał do badań cytologii klinicznej oraz konsultacyjnych-cytologia),
 - c) Sekretariatu Konsultacyjnego ZPiDL (materiał do badań konsultacyjnych- histopatologia),
 - d) Pracowni Patologii Narządowej Nowotworów ZPiDL w lokalizacji przy ul. Wawelskie 15 (materiał do badań śródoperacyjnych, histopatologicznych, cytologicznych, konsultacyjnych kierowanych bezpośrednio do badania z komórek organizacyjnych zlokalizowanych przy ul. Wawelskiej 15) w dni powszednie w godzinach 7.30 – 15.05.
 - 2.3. Do transportu **materiału do badania śródoperacyjnego „INTRA”** wymagane są dwa opakowania transportowe:
 - a) opakowanie pierwotne zawierające pobrany świeży materiał śródoperacyjny. Opakowanie powinno być szczelnym naczyniem wykonanym z plastikowego lub nietłukącego się tworzywa sztucznego lub opcjonalnie czystą plastikową koszulką/folią aluminiową,
 - b) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte oznakowane w sposób widoczny jako „MATERIAŁ ZAKAŹNY”.
 - c) Materiał powinien być dostarczony niezwłocznie po pobraniu, **transport w temperaturze pokojowej (15°C-25°C), czas 10-15 min od momentu pobrania materiału,**
 - d) Materiał należy dostarczyć do godziny 14.30, w przypadku operacji planowanych po godzinie 14.30 po uprzednim zgłoszeniu telefonicznym (22) 546 23 69 lub (22) 570 92 02 w przypadku PPNN ZPiDL lokalizacja przy ul. Wawelskiej 15.
 - 2.4. Do transportu **świeżo pobranego na BO materiału tkankowego do badań histopatologicznych** wymagane jest jedno opakowania transportowe:

Zakład Patologii i Diagnostyki Laboratoryjnej

Centrum Onkologii – Instytut, im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa
Tel. 22 546 27 26, e-mail: patologia@coi.waw.pl

Transport materiału do badań patomorfologicznych

- a) opakowanie pierwotne zawierające pobrany świeży materiał tkankowy. Opakowanie powinno być szczelnym naczyniem wykonanym z plastikowego lub nietłukącego się tworzywa sztucznego lub opcjonalnie czystą plastikową koszulką/folią aluminiową.
 - b) W wyjątkowych sytuacjach (duże materiały chirurgiczne oraz kostne), dopuszcza się transportowanie materiału tkankowego w opakowaniu pierwotnym np. w dużym czerwonym worku na odpady medyczne lub dużym 60L pojemniku koloru czerwonego.
 - c) Materiał powinien być **transportowany w temperaturze pokojowej (15°C-25°C), czas 10-15 min od momentu zakończenia operacji/zabiegu.**
- 2.5. Do transportu **materiału tkankowego do badań histopatologicznych zabezpieczonego płynem utrwalającym** wymagane są dwa opakowania transportowe:
- a) opakowanie pierwotne zawierające pobrany materiał tkankowy zabezpieczony w płynie utrwalającym (10% zbuforowana formalina) stanowiącym 10-krotną objętość pobranego materiału,
 - b) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte oznakowane w sposób widoczny jako „MATERIAŁ ZAKAŻNY”.
 - c) Materiał powinien być **transportowany w temperaturze pokojowej (15°C-25°C), czas maksymalnie 4 godziny od momentu pobrania materiału.**
 - d) W wyjątkowych sytuacjach np. pobranie materiału po godzinie 15.00 dopuszczalne jest przechowywanie pobranego materiału w temperaturze pokojowej (15°C-25°C) i transport następnego dnia rano.
- 2.6. Do transportu **trepanobiopsji zabezpieczonej płynem utrwalającym** wymagane są dwa opakowania transportowe:
- a) opakowanie pierwotne zawierające pobraną trepanobiopsję zabezpieczoną w płynie utrwalającym (Utrwalacz Oxfordzki) stanowiącym 10-krotną objętość pobranego materiału.
 - b) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte oznakowane w sposób widoczny jako „MATERIAŁ ZAKAŻNY”.
 - c) Materiał powinien być **transportowany w temperaturze pokojowej (15°C-25°C), czas maksymalnie 4 godziny od momentu pobrania materiału.**
 - d) W wyjątkowych sytuacjach np. pobranie materiału po godzinie 15.00 dopuszczalne jest przechowywanie pobranego materiału w temperaturze pokojowej (15°C-25°C) i transport następnego dnia rano.
- 2.7. Do transportu **materiału tkankowego do badań mikroskopowo-elektronowych zabezpieczonych płynem utrwalającym** wymagane są dwa opakowania transportowe:
- a) opakowanie pierwotne zawierające pobrany materiał tkankowy zabezpieczony w płynie utrwalającym (świeżo przygotowany 2,5% roztwór zbuforowanego aldehydu glutarowego) stanowiącym co-najmniej 20-krotną objętość pobranego materiału,
 - b) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte oznakowane w sposób widoczny jako „MATERIAŁ ZAKAŻNY”.
 - c) Materiał powinien być **transportowany w temperaturze pokojowej (15°C-25°C), czas maksymalnie 30 min od momentu pobrania materiału.**
- 2.8. Do transportu **świeżo pobranego materiału do badania cytologicznego** wymagane są dwa opakowania transportowe:
- a) opakowanie pierwotne zawierające świeżo pobrany materiał cytologiczny (próbówka/moczówka/strzykawka),
 - b) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte oznakowane w sposób widoczny jako „MATERIAŁ ZAKAŻNY”,
 - c) materiał powinien być **transportowany w temperaturze pokojowej (15°C-25°C) czas maksymalnie 1 godzina od momentu pobrania materiału.**

Zakład Patologii i Diagnostyki Laboratoryjnej

Centrum Onkologii – Instytut, im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa
Tel. 22 546 27 26, e-mail: patologia@coi.waw.pl

Transport materiału do badań patomorfologicznych

- d) Materiał pobrany i zabezpieczony w probówce laboratoryjnej należy transportować w stabilnym statywie.
 - e) W wyjątkowych sytuacjach (transport powyżej 1 godziny od momentu pobrania) dopuszczalne jest przechowanie i transport płynu w temperaturze 2°C-8°C.
 - f) **UWAGA!** Płyn mózgowo rdzeniowy należy dostarczyć do ZPiDL w **temperaturze pokojowej (15°C-25°C)** w możliwie jak najkrótszym czasie **max. do 30 minut od chwili pobrania materiału**
- 2.9. Do transportu utrwalonych rozmazów do badania cytopatologicznego wymagane są dwa opakowania transportowe:
- a) szczelnie zamykane opakowanie pierwotne zawierające pobrany na szkiełku podstawowym rozmaz wypełniony płynem utrwalającym lub materiał utrwalony cytofixem,
 - b) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte oznakowane w sposób widoczny jako „MATERIAŁ ZAKAŻNY”.
 - c) Materiał powinien być **transportowany w temperaturze pokojowej (15°C-25°C), czas maksymalnie 4 godziny od momentu pobrania materiału.**
 - d) W wyjątkowych sytuacjach np. pobranie materiału po godzinie 15.00 dopuszczalne jest przechowywanie pobranego materiału w temperaturze pokojowej (15°C-25°C) i transport następnego dnia rano.
- 2.10. Do transportu materiału do badań z wykorzystaniem techniki cytoblok wymagane są dwa opakowania transportowe:
- a) opakowanie pierwotne zawierające pobrany materiał zabezpieczony w płynie utrwalającym stanowiącym 10-krotną objętość pobranego materiału. Opakowanie pierwotne stanowi probówka którą należy transportować w stabilnym statywie,
 - c) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte oznakowane w sposób widoczny jako „MATERIAŁ ZAKAŻNY”
 - d) materiał powinien być **transportowany w temperaturze pokojowej (15°C-25°C), czas maksymalnie 4 godziny od momentu pobrania materiału.**
- 2.11. Do transportu materiału tkankowego zatopionego w bloczku parafinowym wymagane są dwa opakowania transportowe :
- a) opakowanie pierwotne zawierające materiał tkankowy w bloczku parafinowym. Opakowaniem pierwotnym powinna być koperta lub tekturowe pudełko (np. pudełko po szkiełkach mikroskopowych) które należy opisać numerem transportowanego bloczka/ów oraz imieniem, nazwiskiem i nr pesel pacjenta,
 - b) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte.
 - c) Czas transportu nie wpływa na właściwości materiału.
 - d) Materiał należy transportować unikając wstrząsów, zgniecenia oraz nasłonecznienia i przegrzania.
- 2.12. Do transportu preparatów histopatologicznych i cytologicznych wymagane są dwa opakowania transportowe:
- a) opakowanie pierwotne zawierające preparaty histo- i cytologiczne. Opakowanie powinno być specjalnym, plastikowym pudełkiem transportowym na szkiełka mikroskopowe. Dopuszczalne jest aby opakowaniem pierwotnym było tekturowe pudełko (np. pudełko po szkiełkach mikroskopowych) w przypadku zabezpieczenia i oddzielenia np. gazikiem transportowanych w nim preparatów,
 - b) opakowanie zewnętrzne, transportowe, szczelnie zamknięte.
 - c) Czas transportu nie wpływa na właściwości materiału.
 - d) Materiał należy transportować unikając wstrząsów oraz zgniecenia.
- 2.13. Wraz z materiałem do badań patomorfologicznych należy dostarczyć prawidłowo wypełnione Skierowanie zgodne z aktualnymi przepisami prawnymi.

Zakład Patologii i Diagnostyki Laboratoryjnej

Centrum Onkologii – Instytut, im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa
Tel. 22 546 27 26, e-mail: patologia@coi.waw.pl

Transport materiału do badań patomorfologicznych

- 2.14. Osoba transportująca materiał zobowiązana jest do wypakowania i rozłożenia materiałów zgodnie z załączonymi skierowaniami w obecności wyznaczonego i przeszkolonego pracownika ZPiDL.
Niedopuszczalne jest pozostawienie materiału bez wiedzy pracownika ZPiDL.
- 2.15. W przypadku uszkodzenia/otwarcia pierwotnego opakowania transportowego oraz wydostania się płynu utrwalającego i/lub materiału do badania patomorfologicznego na terenie COI należy:
- skontaktować się telefonicznie z ZPiDL (wew. 23-69 lub 202/285 w przypadku lokalizacji przy ul Wawelskiej 15 w celu poinformowania o zaistniałej sytuacji,
 - pozostać w miejscu zdarzenia w celu zabezpieczenia materiału do momentu przybycia pracownika ZPiDL,
 - wspólnie z pracownikiem ZPiDL delikatnie zebrać materiał biologiczny który wydostał się z pojemnika transportowego i ponownie umieścić we właściwym pierwotnym pojemniku transportowym (w przypadku otwarcia) lub zabezpieczyć w dodatkowym pojemniku transportowym (w przypadku uszkodzenia),
 - przykryć plamę organiczną materiałem absorbującym w postaci ligniny,
 - poinformować firmę sprzątającą (wew. 24-88 lub 235 w przypadku lokalizacji przy ul Wawelskiej 15) o konieczności dezynfekcji powierzchni zanieczyszczonej materiałem organicznym,
 - opisać pracownikowi ZPiDL zaistniałe zdarzenie i wspólnie wypełnić *Formularz zdarzenia – uszkodzenie pojemnika z materiałem biologicznym*,
 - zawiadomić telefonicznie o zaistniałej sytuacji lekarza kierującego materiał na badanie, przekazać kopię formularza *Formularz zdarzenia – uszkodzenie pojemnika z materiałem biologicznym*.